DOMSTOLENS KENDELSE (Femte Afdeling)

1. marts 2011 *

I sag C-457/09,

angående en anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 234 EF, indgivet af Tribunal de première instance de Liège (Belgien) ved afgørelse af 29. oktober 2009, indgået til Domstolen den 23. november 2009, i sagen:

Claude Chartry

mod

État belge,

har

DOMSTOLEN (Femte Afdeling)

sammensat af afdelingsformanden, J.-J. Kasel, og dommerne M. Ilešič og M. Berger (refererende dommer),

generaladvokat: P. Mengozzi
justitssekretær: A. Calot Escobar,

* Processprog: fransk.

efter at have hørt generaladvokaten,

afsagt følgende

Kendelse

1 Anmodningen om præjudiciel afgørelse vedrører fortolkningen af artikel 6 EU i den affattelse, der var gældende forud for Lissabontraktaten, og artikel 234 EF.

2 Anmodningen er indgivet under en sag mellem Claude Chartry og État belge vedrørende skat.

Retsforskrifter

3 Artikel 26 i særlov af 6. januar 1989 om Cour d'arbitrage (*Moniteur belge* af 7.1.1989), som ændret ved bl.a. særlov af 12. juli 2009 (*Moniteur belge* af 31.7.2009), har følgende ordlyd:

»Stk. 1. Cour d'arbitrage træffer præjudiciel afgørelse ved dom om spørgsmål vedrørende

[…]

3° tilsidesættelse af artiklerne i forfatningens del II »Belgiere og deres rettigheder« samt forfatningens artikel 170, 172 og 191 ved en lov, en bekendtgørelse eller en bestemmelse som omhandlet i forfatningens artikel 134

[…]

Stk. 2. Når et sådant spørgsmål rejses for en ret, skal denne anmode Cour d'arbitrage om at træffe afgørelse herom.

Retten er imidlertid ikke forpligtet hertil

[…]

2° når Cour d'arbitrage allerede har udtalt sig om et spørgsmål eller en sag vedrørende et lignende spørgsmål.

[…]

Stk. 4. Når det for en ret påberåbes, at en lov, en bekendtgørelse eller en bestemmelse som omhandlet i forfatningens artikel 134 tilsidesætter en grundlæggende rettighed, der helt eller delvist analogt er sikret ved en bestemmelse i forfatningens del II samt ved en bestemmelse i fællesskabsretten eller international ret, er retten forpligtet til først at forelægge Cour d'arbitrage et præjudicielt spørgsmål om, hvorvidt bestemmelsen er i overensstemmelse med forfatningens del II.

Som undtagelse til stk. 1 finder forpligtelsen til at forelægge Cour d'arbitrage et præjudicielt spørgsmål ikke anvendelse

1° i de i stk. 2 og 3 omhandlede tilfælde

[…]«

4 Artikel 28 i særlov af 6. januar 1989 om Cour d'arbitrage bestemmer:

»Såvel den ret, der har forelagt et præjudicielt spørgsmål, som enhver anden ret, der skal træffe afgørelse i den samme sag, er med henblik på behandlingen af den sag, som har givet anledning til en præjudiciel forelæggelse i henhold til artikel 26, forpligtet til at træffe afgørelse i overensstemmelse med den af Cour d'arbitrage afsagte dom.«

Tvisten i hovedsagen og det præjudicielle spørgsmål

5 Claude Chartry, der er bosat i Belgien, har arbejdet som meddeler for et selskab etableret i Belgien, der har specialiseret sig i varetagelse af forsikredes interesser.

6 Som følge af en kontrol ændrede de belgiske skattemyndigheder den indkomst, som Claude Chartry havde opgivet for skatteårene 1994, 1995 og 1996, og foretog en ny opgørelse af den direkte skat, som Claude Chartry var pligtig at betale for disse skatteår. Efterbetalingen af skat for skatteåret 1994 forfaldt til betaling den 18. februar 1997, efterbetalingen for skatteåret 1995 forfaldt den 18. september 1997, og efterbetalingen for skatteåret 1996 forfaldt den 25. august 1997.

7 Claude Chartry påklagede den 11. februar og 9. oktober 1997 afgørelserne om restskat.

8 Den 30. november og den 7. december 2001 fik Claude Chartry meddelt fristafbrydende betalingspålæg.

9 Claude Chartrys klage blev stort set afvist i det hele ved skattemyndighedernes afgørelse af 17. oktober 2007.

10 Den 17. januar 2008 indbragte Claude Chartry sagen for Tribunal de première instance de Liège. Han gjorde gældende, at i henhold til den belgiske skattelovgivning forældes krav om direkte skatter fem år fra den dato, der er fastsat for deres betaling, og at der ikke i den belgiske code civils artikel 2244's forstand var sket afbrydelse af forældelsen i de fem år, som var forløbet siden den dato, der var fastsat for betaling af den krævede restskat, som Claude Chartry havde påklaget. Hvad angår de to fristafbrydende betalingspålæg, der var blevet meddelt ham i 2001, påberåbte han sig retspraksis fra Cour de cassation, hvorefter et betalingspålæg meddelt for skattegæld, der bestrides, ikke har fristafbrydende virkning i henhold til code civils artikel 2244.

11 État belge anførte heroverfor, at et betalingspålæg i henhold til artikel 49 i programlov af 9. juli 2004 (*Moniteur belge* af 15.7.2004) skal fortolkes som en handling, der afbryder forældelsen, uanset om skattegælden bestrides.

12 Den forelæggende ret har anført, at Cour d'arbitrage i domme af 7. december 2005 og 1. februar 2006 fastslog, at artikel 49 i programlov af 9. juli 2004 har tilbagevirkende kraft, hvilket indebærer en tilsidesættelse af borgernes retsgarantier, men at den er begrundet i særlige omstændigheder og i tvingende almene hensyn.

13 Det er den forelæggende rets vurdering, at artikel 49 i programlov af 9. juli 2004, henset til sin tilbagevirkende kraft, udgør en indgriben fra lovgiver i en verserende retssag, hvilket i Claude Chartrys særlige tilfælde ikke er begrundet ved en retfærdig afvejning mellem tvingende hensyn til almenvellet og beskyttelsen af den pågældendes grundlæggende rettigheder.

14 Det er imidlertid den forelæggende rets opfattelse, at den i henhold til artikel 26 i særlov af 6. januar 1989 om Cour d'arbitrage er forhindret i at drage konsekvensen af denne konstatering, idet nævnte artikel i princippet forpligter en ret, for hvilken en bestemmelse hævdes at tilsidesætte en grundlæggende rettighed, der både er sikret ved en bestemmelse i den belgiske forfatning og ved en bestemmelse i fællesskabsretten eller international ret, til først at forelægge Cour d'arbitrage et præjudicielt spørgsmål om, hvorvidt den omhandlede bestemmelse respekterer forfatningen. I henhold til nævnte artikels stk. 4, andet afsnit, nr. 1), og stk. 2, andet afsnit, nr. 2), finder denne forpligtelse ganske vist ikke anvendelse i den foreliggende sag, eftersom Cour d'arbitrage allerede to gange har bekræftet, at artikel 49 i programlov af 9. juli 2004 er i overensstemmelse med den belgiske forfatning. Cour d'arbitrages afgørelser forhindrer imidlertid en specifik prøvelse, der er tilpasset de særlige omstændigheder i den sag, som er indbragt for den forelæggende ret.

15 Tribunal de première instance de Liège har under disse omstændigheder besluttet at udsætte sagen og at forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

»Er artikel 6 [EU] og artikel 234 [EF] til hinder for en national lov som loven af 12. juli 2009, der ændrer artikel 26 i særlov af 6. januar 1989 om Cour d'arbitrage, med krav

om, at den nationale dommer, der fastslår, at en skattepligtig borger fratages adgangen til retslig prøvelse som sikret ved artikel 6 i den europæiske konvention til beskyttelse af menneskerettigheder og grundlæggende frihedsrettigheder [undertegnet i Rom den 4.11.1950 (herefter»EMRK«)] — der indgår i fællesskabsretten — i henhold til en anden national lovgivning, nemlig artikel 49 i lov af 9. juli 2004, først forelægger denne sag for forfatningsdomstolen og dermed ikke straks kan sikre fællesskabsrettens direkte virkning i den verserende sag og kan prøve foreneligheden med konventionen, når forfatningsdomstolen har anerkendt den nationale lovgivnings overensstemmelse med de grundlæggende rettigheder, der sikres ved forfatningens del II?«

Om Domstolens kompetence

16 Den belgiske og den franske regering samt Kommissionen, der har indgivet skriftlige indlæg, har gjort gældende, at Domstolen ikke har kompetence til at besvare det forelagte spørgsmål.

17 Det er nødvendigt at undersøge formålet med det forelagte spørgsmål for at kunne bedømme, om Domstolen har kompetence til at besvare det.

18 Med det præjudicielle spørgsmål ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om artikel 234 EF er til hinder for en medlemsstats lovgivning, der for det første pålægger denne medlemsstats retter præjudicielt at forelægge den nationale ret, som har til opgave at kontrollere loves forfatningsmæssighed, spørgsmål om, hvorvidt en bestemmelse i national ret er forenelig med en grundlæggende rettighed, der er sikret i forfatningen, når sagen samtidig omhandler spørgsmålet, om denne bestemmelse er i strid med en grundlæggende rettighed, som helt eller delvist er sikret i EU-retten, og som for det andet gør den retslige bedømmelse foretaget af den nationale ret, som

har til opgave at kontrollere loves forfatningsmæssighed, bindende for nævnte medlemsstats retter.

19 Det bemærkes, at det fremgår af Domstolens faste praksis, hvorefter den samarbejdsordning mellem Domstolen og de nationale retter, der er indført ved artikel 234 EF, med henblik på at sikre EU-rettens forrang kræver, at den nationale ret på ethvert tidspunkt under proceduren, som den finder passende, frit kan forelægge Domstolen ethvert præjudicielt spørgsmål, som den finder nødvendigt (jf. dom af 22.6.2010, forenede sager C-188/10 og C-189/10, Melki og Abdeli, Sml. I, s. 5667, præmis 52).

20 Domstolen har navnlig fastslået, at artikel 234 EF er til hinder for en medlemsstats lovgivning, der indfører en procedure for kontrol af nationale loves forfatningsmæssighed, for så vidt som den omstændighed, at denne procedure skal indledes i første række — såvel før forelæggelsen af et spørgsmål om forfatningsmæssighed for den nationale ret, hvis opgave er at kontrollere loves forfatningsmæssighed, som i givet fald efter afgørelsen om dette spørgsmål fra denne ret — forhindrer alle andre nationale retter i at udøve deres kompetence eller opfylde deres forpligtelse til at forelægge præjudicielle spørgsmål for Domstolen (dommen i sagen Melki og Abdeli, præmis 57).

21 Det skal imidlertid ligeledes påpeges, at når en sag er indbragt for Domstolen i henhold til artikel 234 EF, har denne kompetence til at træffe afgørelse om fortolkningen af EF-traktaten og om gyldigheden og fortolkningen af retsakter udstedt af Den Europæiske Unions institutioner. I denne sammenhæng er Domstolens kompetence begrænset til en undersøgelse af de EU-retlige bestemmelser (jf. bl.a. kendelse af 16.1.2008, sag C-361/07, Polier, og af 12.10.2010, sag C-339/10, Asparuhov Estov m.fl., Sml. I, s. 11465, præmis 11).

22 Hvad angår de krav, der stilles til beskyttelsen af de grundlæggende rettigheder, følger det af fast retspraksis, at de er bindende for medlemsstaterne i alle tilfælde, hvor de skal anvende EU-retten (jf. kendelsen i sagen Asparuhov Estov m.fl., præmis 13).

23 Artikel 51, stk. 1, i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder (herefter »chartret«) fastsætter ligeledes, at chartrets bestemmelser er rettet »til medlemsstaterne, dog kun når de gennemfører EU-retten«.

24 Denne begrænsning er i øvrigt ikke blevet ændret ved Lissabontraktatens ikrafttræden den 1. december 2009, hvorefter chartret i henhold til den nye artikel 6, stk. 1, EU har samme juridiske værdi som traktaterne. Denne artikel præciserer nemlig, at chartret ikke på nogen måde udvider Unionens beføjelser som fastsat i traktaterne.

25 Selv om adgangen til effektive retsmidler, der er sikret ved EMRK's artikel 6, stk. 1, hvortil den forelæggende ret har henvist, er et grundlæggende princip i EU-retten (jf. bl.a. dom af 16.7.2009, sag C-385/07 P, Der Grüne Punkt — Duales System Deutschland mod Kommissionen, Sml. I, s. 6155, præmis 77 og 78), og er bekræftet i chartrets artikel 47, forholder det sig dog ikke desto mindre således, at forelæggelsesafgørelsen ikke indeholder nogen holdepunkter for at antage, at tvisten i hovedsagen har tilknytning til EU-retten. Tvisten i hovedsagen er mellem en belgisk statsborger og État belge og vedrører beskatning af virksomhed udøvet på denne medlemsstats område, hvilket ikke indeholder nogen tilknytningspunkter til nogen af de situationer, der er omfattet af traktatens bestemmelser om fri bevægelighed for personer, tjenesteydelser eller kapital. Nævnte tvist vedrører desuden ikke anvendelsen af nationale foranstaltninger, som den pågældende medlemsstat har indført til gennemførelse af EU-retten.

26 Herefter findes det ikke godtgjort, at Domstolen har kompetence til at påkende anmodningen om præjudiciel afgørelse.

27 Under disse omstændigheder må det i medfør af procesreglementets artikel 92, stk. 1, fastslås, at Domstolen ikke har kompetence til at besvare det af Tribunal de première instance de Liège forelagte spørgsmål.

Sagens omkostninger

28 Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den forelæggende ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagens omkostninger. Bortset fra nævnte parters udgifter kan de udgifter, som er afholdt i forbindelse med afgivelse af indlæg for Domstolen, ikke erstattes.

På grundlag af disse præmisser kender Domstolen (Femte Afdeling) for ret:

Den Europæiske Unions Domstol har ikke kompetence til at besvare det spørgsmål, som Tribunal de première instance de Liège (Belgien) har forelagt.

Underskrifter